

властивих демократичному процесу, та підкреслення важливих переваг демократії. Політична теорія та практика пропонує різні підходи до цього завдання. Наприклад, один із них називають «реалістичним», який не передбачає активного втручання у демократичний процес для розв'язання існуючих проблем, оскільки вважає їх природними і такими, що не ставлять під сумнів основні демократичні принципи. Ще один підхід є більш «ідеалістичним», спрямованим на максимально можливе наближення до демократичного ідеалу шляхом зменшення ролі представницької системи [2, с. 54].

З вищевикладеного можна зробити висновок, що демократія – це не статичний стан, а процес, який постійно розвивається на основі принципів, проблем та висвітлення демократичної системи, постійно вдосконалюється пропорційно рівню розвитку суспільства. Сучасним демократіям притаманно громадське рішення на всіх рівнях, але реалізація відбувається через представництва та установи, де працюють професійні політики та менеджери тощо.

Література

1. Сучасна демократія й проблеми її становлення. URL: https://pidru4niki.com/12631113/ekonomika/suchasna_demokratiya_problemi_stanovlennya
2. Андрійчук Т. Сучасна демократія: проблеми та перспективи розвитку. *Політичний менеджмент*. 2012. № 4-5. С. 50-57.
3. Долженков О.О. Сучасна демократія: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми політики*. 2015. С. 221-228.

УДК 341.12(043.2)

Заставнюк А.О., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н., доцент

НАУКОВИЙ ТЕКСТ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

У юриспруденції питання досконалості наукового тексту належить до актуальних, оскільки низка важливих питань, проблемних аспектів піднімається у науковому викладі, які стосуються правових норм, застосування законів у теоретичній та практичній площині.

У цьому дослідженні виникає потреба з'ясувати призначення юридичного тексту та його роль у комунікативному впливі.

На нинішньому етапі в Україні міждисциплінарні дослідження юриспруденції і лінгвістики значно активізувалися, оскільки ці науки інтегруються та взаємозалежні. Це підтверджують наукові напрацювання

вчених Н.В. Артикуци, Ю.Є. Зайцева, Н.Є. Коваль, О.М. Макеєвої, Г.С. Онуфрієнко, А.М. Поповського, Ю.Ф. Прадіда, Н.В. Руколянської, Л.О. Симоненко, А.П. Токарської, О.Ф. Юрчук.

Привертає увагу позиція І.В. Царьової щодо використання терміну «текст» у науці. Зокрема, широке розуміння тексту представляє комплексну комунікативну подію, йому притаманний усний і письмовий, вербальний і невербальний складовий варіант. Вузьке значення тексту: текст чи розмова належить до письмового або мовленнєвого вербального продукту, що має комунікативну дію. До того ж текст сприймається як конкретна інтеракція, що завжди має зв'язок з певними конкретними об'єктами, за певних умов і у певному контексті [1, с. 7].

Юридичний текст свій комунікативний вплив посилює під дією факторів влади, повноважень сил, які вербалізуються в подібних текстах. Особливістю юридичного тексту є владний вплив на поведінку людей і спонукання їх до дії. Такі тексти подають специфіку суспільного життя шляхом відображення правових норм, що є правилами належної та обов'язкової поведінки, слугують регулятивною функціональною складовою. Завдяки юридичному тексту здійснюються накази, дозволи, заборони, рекомендації, регулюється поведінка людей у суспільстві.

На відміну від інших, юридичні тексти не містять ставлення автора тексту до змісту матеріалу та об'єктивної дійсності. Для наукових текстів характерними є принципи щодо конкретності, чіткості, ознайомленості смислу, тобто створюються умови адекватного відтворення та розуміння, що в свою чергу виключає місце для підтекстової інформації.

Під час процесу правової комунікації кожен текст належить до певного мовленнєвого жанру і в залежності від свого функціонального призначення володіє певними особливостями: структурними, інстанційно-прагматичними та семантико-смысловими. До особливостей юридичних текстів можна віднести такі: насиченість юридичних текстів спеціальною юридичною лексикою, основну частину якої складають юридичні поняття та категорії, вживання загальноживаної лексики у її звичному значенні та вживання загальноживаної лексики зі спеціальним незвичним значенням.

Як слушно зазначає О.М. Макеєва, під час правової комунікації виникають міжсуб'єктні правові відносини, що є джерелом прав та обов'язків суб'єктів. Норми права закріплюють права та обов'язки суб'єктів, які на їх підставі вступають у комунікацію як між собою, так і з державою [2, с. 38].

Тексти юридичної науки подають наукову думку, досліджуючи питання держави і права. Через них реалізуються нормативна функція мови права. Науковий виклад повинен бути ґрунтовним, і це обов'язкова ознака юридичного тексту. Такі тексти для користувачів є носіями нових знань, збудовані на принципі фаховості, вони пізнавально цінні,

інформаційно актуальні та достатні. Їх характеризує доступність за змістом та обсягом інформації, а зі сторони норм сучасної української мови тексти є зразковими прикладами.

Юридичні тексти, враховуючи сферу їх застосування, розподіляються на види: тексти юридичної науки, тексти законотворчої діяльності (текст нормативно-правового акта), тексти правозастосувальної діяльності, тексти правової публіцистики [3, с. 20].

Тексти законотворчої діяльності відображають волю законодавця, а його зміст інтерпретується самою особою, котра знайомиться з правовою нормою, оскільки вона санкціонована та забезпечується державою і є загальнообов'язковим правилом чи приписом, що стосується функціонування владних органів, установ та поведінки людини. Тексти законів виражають нормативно-правові приписи, їх сконцентрованість, стислість, простота та однозначність сприяють розумінню законодавчого поля. Тексти правозастосувальної діяльності слугують важливим джерелом кримінальної інформації. Вони з'являються під час кримінального судочинства, оперативно – розшукових заходів та фіксуються на матеріальних носіях при провадженні слідчих і інших процесуальних дій. Серед інших видів юридичних текстів істотно виділяються тексти правової публіцистики.

Отже, юридичний текст відноситься до свідомо організованого результату мовленнєвого процесу. Не існує чіткої класифікації юридичних текстів, бо перевага надається його багатовимірності та динамічності. Чимало потрібно зробити, щоб вивчити вплив наукового юридичного тексту на застосування наукових висновків, особливо в практичній площині, коли розглядаються реальні юридичні справи. В цілому виклад правової інформації повинен бути об'єктивним, зрозумілим, а також точним, доказовим та неупередженим, саме такий підхід діє на правову свідомість адресата.

Література

1. Царьова І.В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції: навч. посіб. Дніпро: Вид. «Інновація», 2019. 114 с.

2. Макеєва О.М. Поняття і сутність правової комунікації у сучасному інформаційному просторі. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2017. № 3 (44). С. 35-41.

3. Рабінович П.М., Дудаш Т.М. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1(88). С. 17-29.